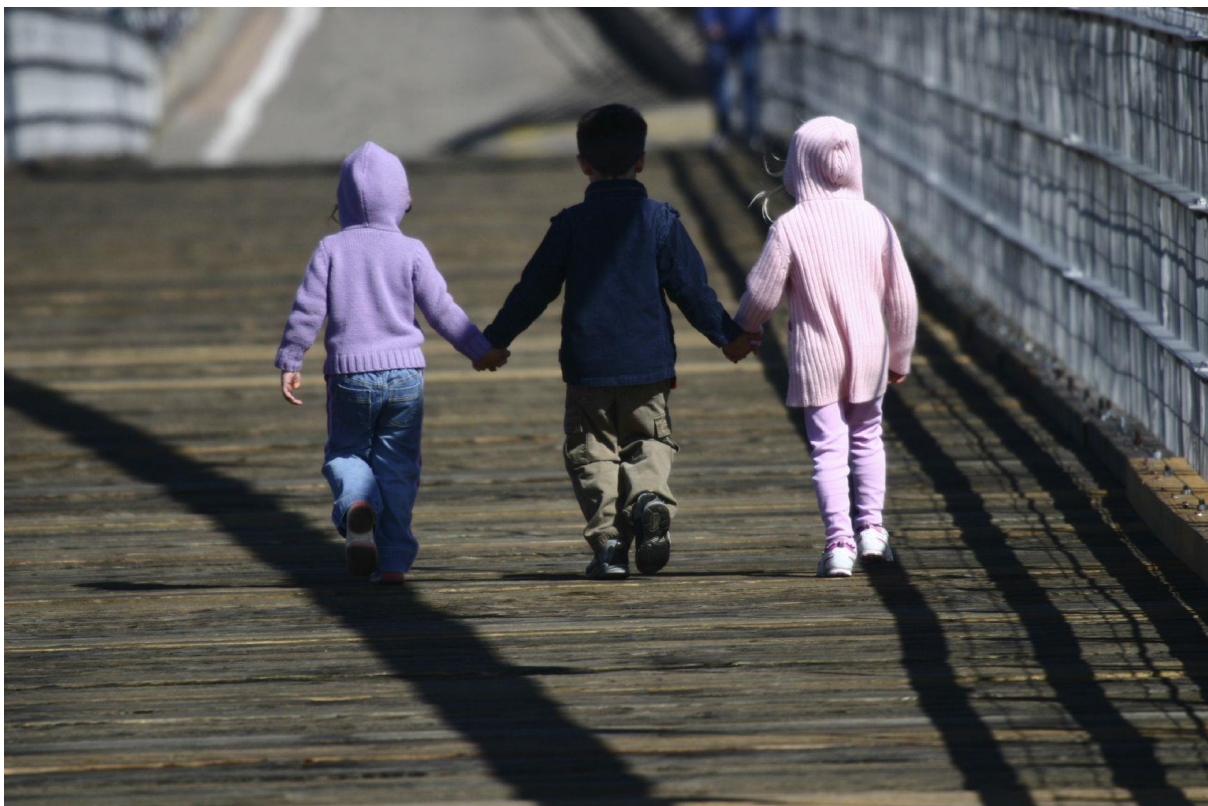

Canllawiau i ymarferwyr blynyddoedd
cynnar wrth gefnogi plant sydd yn pontio
o'r cartref i'r ysgol feithrin.

<https://www.pinterest.co.uk/pin/507569820483862786/>

Tabl cynnwys

Cyflwyniad- Tudalen 2

Anghenion y plentyn- Tudalen 3

Rôl yr oedolyn- Tudalen 4

Partneriaethau- Tudalen 5

Ymyrraeth- Tudalen 6

Canlyniadau arfaethedig- Tudalen 7

Cyflwyniad

Dyma llawlyfr ar gyfer gweithwyr allweddol mewn lleoliadau blynyddoedd cynnar, i wella eu dealltwriaeth o bwysigrwydd cyfathrebu effeithiol, ar gyfer dysgu a datblygi plant ifanc yn ystod y cyfnod pontio. Isod mae amlinelliad o beth yw pontio a sut i helpu plant a gofalwyr trwy'r cyfnod o newid o'r cartref i'r ysgol feithrin am y tro cyntaf, yn y gobaith o wneid y cyfnod pontio yn llyfn ac yn haws i bawb.

Beth yw pontio?

Mewn addysg, mae'r term pontio fel arfer yn cyfeirio at bwyntiau newid yn y system addysg gyhoeddus. Er enghraifft pan fydd myfyrwyr yn symud o'r cartref i'r ysgol meithrin, o'r ysgol meithrin i'r ysgol gynradd, neu o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd (Education reform, 2014). Yn o gystal â rhain, mae plant hefyd yn profi trawsnewidiadau eraill yn ystod eu taith trwy'r ysgol. Er enghraifft, symud ymlaen o un blwyddyn ysgol i'r nesaf. Mae'r pwyntiau pontio fertigol yn ffocws penodol i addysgwyr a diwygwyr ysgolion oherwydd bod myfyrwyr sy'n pontio yn aml yn profi newidiadau academaidd, cymdeithasol, emosiynol, corfforol neu ddatblygiadol sylweddol a allai effeithio ar eu perfformiad yn yr ysgol. Yn ystod y cyfnodau pontio hyn, gall myfyrwyr symud o ysgol gyfarwydd i ysgol anghyfarwydd, lle maent yn dod ar draws athrawon, cyfoedion, disgwyliadau academaidd, materion cymdeithasol, a chyfluniadau ysgolion newydd sy'n cynyddu'r tebygolrwydd y byddant yn teimlo wedi'u llethu, yn bryderus, yn rhwystredig neu'n ansicr.

Yn nŵl Birth to 5 matters (2021) mae pontio yn cynnwys newidiadau nid yn unig rhwng un lleoliad a'r llall mewn ffordd linellol, ond symudiadau "llorweddol" o un ystafell i'r llall o fewn yr un lleoliad, symud i ran fwy strwythuredig o'r dydd fel amser cinio, neu symud o gartref i warchodwr plant, i'r feithrinfa ac yn ôl i gyd yn ystod yr un diwrnod.

Pan fydd trawsnewidiadau yn y blynyddoedd cynnar yn cael eu rheoli'n sensitif, mae'n gosod y sylfeini ar gyfer teimladau cadarnhaol tuag at y trawsnewidiadau niferus eraill y bydd plant yn eu hwynebu trwy lif.

(Vogler e tal. 2008)- Mae trawsnewidiadau bellach yn cael eu cydnabod fel rhai canolog i brofiadau a lles plant ifanc, yn ogystal â fframwaith integreiddiol pwerus ar gyfer ymchwil. Mae'r adolygiad hwn yn arolygu cysyniadol mawr offer sy'n taflu goleuni ar wahanol agweddau ar ddechrau'r Pontio plentyndod. Yr amcanion yw deublyg: 1) Adolygu safbwyntiau ymchwil mawr ar drawsnewidiadau plentyndod cynnar a 2) i nodi tueddiadau sylweddol (a bylchau) yn y wybodaeth sylfaen o astudiaethau academaidd yn ogystal â phroffesiynol. Mae canfyddiadau'r adolygiad yn pwyntio at

werth ehangu safbwyntiau ar drawsnewidiadau er mwyn Llywio polisi a rhaglennu integredig a chyd-destunol sy'n canolbwyntio ar blant.

Ystyr 'pontio' yw 'pasio o un lle, cyflwr, ffurf, llwyfan neu weithgaredd i un arall' (YourDictionary, nd). Mae pob un ohonom yn profi gwahanol fathau o drawsnewidiad bob dydd a thrwy gydol ein bywydau. Roedd Vogler et al. (2008) yn gwahaniaethu rhwng trawsnewidiadau llorweddol a fertigol trwy eu cysylltu â gweithgareddau penodol. Mae trawsnewidiadau llorweddol yn digwydd yn ddyddiol neu'n rheolaidd ac fel arfer maent yn cyfeirio at symud neu newid mewn trefn arferol. Mae trawsnewidiadau llorweddol yn disgrifio gweithgareddau fel plant yn mynd o'r ystafell ddosbarth i'r maes chwarae (mudiad) neu gymryd rhan yn y digwyddiad diwrnod chwaraeon blyneddol (newid mewn trefn arferol).

Mewn cyferbyniad, mae trawsnewidiadau fertigol yn llawer mwy arwyddocaol ac yn gysylltiedig â digwyddiadau penodol nad ydynt yn digwydd yn rheolaidd. Mae dechrau yn yr ysgol yn cael ei ddisgrifio fel trawsnewidiad fertigol ac, yn ddiddorol, rydym yn aml yn trafod plant yn symud o'r feithrinfa i'r ysgol gynradd ac yn symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd. Mae rôl rhieni yn arbennig o bwysig yn y trawsnewidiadau fertigol mae plant yn profi wrth symud 'i fyny' o un ysgol i'r llall, ond hefyd rôl athrawon a chynorthwyywyr addysgu.

Mae Vogler et al. (2008) yn trafod trydydd math o drawsnewid o'r enw trawsnewid sy'n gysylltiedig ag addysg. Mae hyn yn cyfeirio at y newidiadau llai ffurfiol hynny ym mywydau ac arferion plant sy'n digwydd y tu allan i leoliadau sefydliadol. Gall y newidiadau hyn ddigwydd mewn bywyd bob dydd i ffwrdd o'r ysgol ond gallant effeithio ar fywydau a lles plant; Byddai ysgariad yn enghraifft o'r math hwn o newid gan y gallai fod yn rhaid i'r plentyn symud o un rhiant i'r llall. I lawer o blant heddiw, gall cyfansoddiad eu bywyd teuluol newid sawl gwaith trwy gydol eu plentyndod ac efallai y byddant yn profi trawsnewidiadau o symud rhwng cartrefi wrth ymweld â rhieni a byw gyda llysfrodyr a chwiorydd.

Mae amseriadau trawsnewidiadau fertigol, fel dechrau'r ysgol yn 5 oed a symud i fyny i'r ysgol uwchradd yn 11 oed, yn seiliedig ar ddatblygiad plant ac roedd gwaith Jean Piaget () yn dylanwadu'n arbennig arnynt. Roedd ei gred bod pob plentyn, fwy neu lai yr un pryd, wedi mynd trwy'r pedwar cam gwybyddol o ddatblygiad, wedi dylanwadu'n gryf ar gysyniadau pan oedd plant, er enghraifft, yn 'barod ar gyfer yr ysgol' ac felly'n llywio amseriadau trawsnewidiadau fertigol o fewn system addysg.

Mae trawsnewidiadau mawr fel y rhain fel cerrig milltir yn ein bywydau - rydyn ni'n pasio drwyddynt ac yn edrych yn ôl arnyn nhw. Wrth edrych yn ôl arnyn nhw, rydyn ni'n cofio sut roedden ni'n teimlo ar y pryd a gall hyn effeithio ar sut rydyn ni'n teimlo am ein hunain a'n gallu i ymdopi â sefyllfaoedd newydd, fel dechrau swydd newydd neu ddod yn aelod o grŵp cymunedol lleol.

<https://www.open.edu/openlearncreate/mod/oucontent/view.php?id=79794§ion=3.1> -

Ar gyfer plant ifanc, bydd y trosglwyddiad fertigol o'r cartref i'r ysgol hefyd yn golygu newid mewn gofalwr, megis o fam i athro. I blant hŷn, bydd symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd hefyd yn golygu newidiadau mewn trefn arferol, fel gorfod symud o gwmpas yr ysgol i wahanol ystafelloedd dosbarth ar gyfer yr holl bynciau gwahanol sy'n cael eu hastudio. I lawer o blant, gall symud i'r ysgol uwchradd olygu newid pellach mewn grwpiau cyfeillgarwch, gan fod plant yn aml yn cael eu dyrannu i wahanol ysgolion yn dibynnu ar ddalgylchoedd neu ddewis rhieni.

Gall hyd yn oed newidiadau bach gael effaith mawr!

Mae hyn yn golygu, o'r eiliad y bydd myfyrwyr yn mynd i mewn i'r ystafell ddosbarth nes iddynt adael, y bydd o leiaf traean o'u hamser hyfforddi yn cael ei dreulio ar symud o le i le yn yr ystafell ddosbarth neu rhwng ystafelloedd. Mae hyn yn golygu mai dim ond 40 munud sydd ar ôl ar gyfer gweithgareddau dysgu y tu allan i oriau ysgol.

Fertigol

Newidiadau sy'n digwydd rhwng un cyfnod o fywyd i'r llall fel ysgol meithrin i'r ysgol gynradd, symud cartref, cyflwyno aelod newydd o'r teulu ac ati. Gelwir y rhain yn 'drawsnewidiadau fertigol'. Gall pobl ag awtistiaeth gael 'trawsnewidiadau fertigol' yn arbennig o anodd eu trin (Taylor, 2015). Mae cynllunio ar gyfer trawsnewidiadau fertigol yn hanfodol gan y gall cynllunio pontio aneffeithiol neu aflwyddiannus arwain at effeithiau negyddol ar gynnydd cymdeithasol ac academaidd plant a phobl ifanc (Stoner, 2007).

Llorweddol

Newidiadau sy'n digwydd yn ddyddiol enghraifft o hyn yw o un amgylchedd i'r llall er enghraifft rhwng gwersi neu teithio o'r cartref i'r ysgol. Gelwir rhain yn 'drawsnewidiadau llorweddol'. Mae cydbwysu datblygiad trawsnewidiadau rhagweladwy a chyson, wrth annog y disgybl i beidio â mynd yn rhy anhyblyg o ran arferion, yn bwysig. Yn dibynnu ar weithgaredd, yr amgylchedd ac anghenion a

chryfderau penodol yr unigolyn, gall cynllunio ar gyfer pontio fod yr un mor bwysig â chynllunio'r cwrwclwm.

Lluosog

Gall rhai plant pontio mwy nag unwaith mewn diwrnod (Llywodraeth Cymru). Enghraifft o hyn yw symud o'r cartref i'r feithrinfa, o'r feithrinfa i dŷ gwarchodwr, ac o dŷ gwarchodwr i'r cartref. Felly mae'r plentyn yn gorfod pontio o un lleoliad i'r llall. Enghraifft arall yw pontio llorweddol o'r dosbarth i chwarae ac yna yn nôl i'r dosbarth.

Anghenion y plentyn

Mae pontio o'r cartref i'r ysgol yn gyfnod pontio sylweddol i blentyn 4 oed(). Rhaid cwrdd ag anghenion y plentyn yn ystod y cyfnod pontio yn hanfodol ar gyfer eu lles emosiynol a'u hintegreiddio'n llwyddiannus i amgylchedd yr ysgol.

Maslow

Mae Hierarchaeth Anghenion Maslow (1943) yn theori seicolegol sy'n trefnu anghenion dynol mewn pyramid, gyda'r anghenion mwyaf sylfaenol a hanfodol ar y gwaelod ac anghenion lefel uwch ar y brig. Wrth ystyried trosglwyddo plentyn o'r cartref i'r ysgol, gallwn alinio'r anghenion hyn â'r broses bontio.

Rhaid sicrhâi bod gan bob plentyn cysgo, dillad, cwsg a bwyd. Dylai maeth da fod yn bwysig iawn i bobl, yn enwedig yn ystod blynyddoedd ffurfiannol bywyd plentyn (Lothian 2015-2019) dyma sut dechreuodd rhai clybiau brecwast i sicrhau bod pob plentyn yn cael mynediad i frecwast da.

O safbwynt datblygiad plant yn unig, mae pob anghenion datblygiadol plant yn cael eu cwmpasu yn theori Maslow - datblygiad corfforol, datblygiad emosiynol, datblygiad Simply psychology (2023) cymdeithasol, datblygiad gwybyddol ac iaith a datblygiad esthetig.

Yr hyn sy'n bwysig i gymryd i ffwrdd o edrych ar theori Maslow yw bod y cyflwr dynol cadarnhaol yn dibynnu ar fod yn iach yn y corff a'r meddwl. Mae'n rhaid i chi roi sylw i anghenion sylfaenol plentyn cyn y gallwch ddisgwyl iddo gyrraedd ei botensial llawn.

Vygotsky

Roedd Vygotsky yn credu bod plant yn dysgu'n fwy effeithlon mewn amgylchedd cymdeithasol. Dyna pam y gall dysgu defnyddio theori datblygiad cymdeithasol mewn ystafell ddosbarth helpu'ch myfyrwyr i ddeall syniadau'n gyflymach. Ar ben hynny, mae rhyngweithio cymdeithasol yn nol Vygotsky (2023) yn chwarae rhan annatod mewn dysgu ac yn hyrwyddo arddull addysgu ddwyochrog. Am y rheswm hwn, heddiw hoffem roi rhywfaint o gyngor i chi ar sut i gymhwyso'r ddamcaniaeth hon yn yr ystafell ddosbarth.

Rôl yr oedolyn

Mae perthnasoedd cynnes, dibynadwy ag oedolion gwybodus yn cefnogi dysgu plant yn fwy effeithiol nag unrhyw faint o adnoddau (Birth to 5 matters 203). Rydym i gyd yn fodau cymdeithasol, a bydd babanod a phlant sy'n teimlo'n ddiogel ac yn gwrando arnynt yn troi at eu oedolion dibynadwy i rannu eu profiadau. Lles emosiynol yw'r angen cyntaf am ddysgu llwyddiannus, ac mae oedolion sy'n parchu teimladau plant, yn dangos empathi, ac yn cefnogi plant i reoli eu teimladau yn helpu i osod y sylfeini ar gyfer datblygiad ac eu addysg (Birth to 5 matters 2023).

Mae ansawdd rhyngweithiadau oedolion â phlant yn cael effaith enfawr ar p'un a yw eu profiadau yn arwain at wneud y mwyaf o'r cyfleoedd dysgu. Mae plant yn dysgu gan oedolion sy'n cefnogi eu datblygiad a'u dysgu presennol, gan ganiatáu amser i hyn ddyfnhau a chael ei gyfuno, ac o oedolion yn cyflwyno posibilïadau newydd.

Maen well dilyn arweiniad y plentyn at y cyfarfod meddwl. Mae angen sefydlu perthynas mewn rhyngweithiad, fel bod plant yn barod i gynnwys yr oedolyn yn eu gweithgareddau. Mae hyn yn golygu bod yn ofalus i beidio â gosod yr agenda oedolion ar blentyn, ond dod o hyd i fan cyfarfod o fewn profiad lle gellir rhannu sylw a diddordeb. Gall oedolion roi eu hunain yn esgidiau pobl eraill i ddeall beth allai fod ym meddwl rhywun arall, a gallant gyfeirio eu sylw aeddfed at ewyllys. Mae'r galluoedd hyn ar gamau cynnar datblygiad i blant ifanc, na ellir disgwyl iddynt ddeall, dod o hyd i ddiddordeb o reidrwydd a gallu talu sylw i'r hyn y mae oedolyn yn ei gynnig. Mater i'r oedolyn yw cwrdd â'r plentyn ar ei bwynt diddordeb.

Wrth i blant ddatblygu'r gallu i ganolbwyntio ar agenda oedolion yn raddol, gall sesiynau byr a bywiog dan arweiniad oedolion fod yn gyfleoedd i feddwl a dysgu. O fewn sesiynau grŵp sydd wedi'u cynllunio mewn ymateb i ddiddordebau plant a'r lefelau presennol o ddatblygu a dysgu, gall yr oedolyn barhau i ryngweithio â phlant unigol yn ôl eu hanghenion eu hunain a gwahaniaethu trwy ymatebion wedi'u teilwra i bob plentyn.

Tiwnio i mewn, arsylwi a meddwl dod yn gyntaf. Trwy fod yn arsylwr sensitif, gan diwnio i weithredoedd a chyfathrebu'r plentyn, boed drwy ystum, mynegiant yr wyneb, neu eiriau, gall yr oedolyn ddechrau canolbwyntio ar y cwestiwn canolog sy'n nodweddu athro effeithiol: Beth allai'r plentyn fod yn meddwl amdano ac yn dysgu am ar hyn o bryd?

Mae adnabod y plentyn yn dda yn helpu i ddeall beth allai fod ym meddwl y plentyn – y cysylltiadau y maen nhw'n eu creu, ac a ydyn nhw'n archwilio syniadau newydd neu'n cael mwy o wybodaeth am feddwl presennol, fel yn chwarae sgema, er enghraifft. Gall arsylwr sensitif ddangos diddordeb yn yr hyn y mae'r plentyn yn ei wneud, ond bydd hefyd yn aros i gael ei wahodd gyda gair neu edrychiad cyn ymuno â phwynt diddordeb y plentyn. Efallai y bydd yr oedolyn yn meddwl yn uchel am yr hyn sy'n digwydd er mwyn peidio â gosod eu syniadau neu i fynnu ymateb. Gall parch at faterion ymreolaeth y plentyn, a hyd yn oed babanod ifanc iawn nodi a ydyn nhw'n croesawu rhyngweithio ai peidio.

Cofiwch, yn ystod cyfnod pontio, y gall oedolion ymgymryd â rolau sy'n wahanol i'r rhai sydd ganddynt fel arfer. Trwy fod yn hyblyg ac ymateb i anghenion plant, gall oedolion helpu plant ac ieuencid o bob oed i lywio ansicrwydd a meithrin gwytnwch.

Partneriaethau

Bandura

Yn ôl Bandura, mae pobl yn arsylwi ymddygiad naill ai'n uniongyrchol trwy ryngweithio cymdeithasol ag eraill neu'n anuniongyrchol trwy arsylwi ymddygiadau trwy'r cyfryngau. Mae gweithredoedd sy'n cael eu gwobrwyo yn fwy tebygol o gael eu dynwared, tra bod y rhai sy'n cael eu cosbi yn cael eu hosgoi.

Cynigiodd yr ymddygiadwyr fod yr holl ddysgu o ganlyniad i brofiad uniongyrchol gyda'r amgylchedd trwy brosesau cymdeithasu ac atgyfnerthu (verry well mind 2023).

Dywedir bod timau dysgu cydweithredol yn cyrraedd meddwl ar lefel uwch ac yn cadw gwybodaeth am gyfnod hwy. Ond pam mae hyn yn digwydd? Mae grwpiau'n tueddu i ddysgu trwy drafodaeth,

eglurhad o syniadau a gwerthuso syniadau pobl eraill. Mae'r wybodaeth a drafodir yn cael ei chadw yn y cof tymor hir.

Bronfenbrenner

Ymyrraeth

Mae ymennydd plant yn hyblyg pan y maent yn ifanc. Hynny yw wrth i blant amsugno gwybodaeth o eu gwmpas maen siapio ei ymennydd.

Canlyniadau arfaethedig

Gall diffyg cymorth priodol drwy'r broses bontio arwain at effeithiau hir dymor negyddol ar blant, er enghraifft diffyg hunan-barch a hyder, anallu i ffurfio cydberthnasau ystyrlon, a llai o allu i ymdopi â newid yn y tymor byr a'r tymor hirach (Llywodraeth Cymru 2023).

Cyfeirnod

Birth to 5 matters. (2023) *Transitions* <https://birthto5matters.org.uk/transitions/> (Cyrchwyd: 09 Tachwedd 2023).

Pia Vogler, Gina Crivello a Martin Woodhead, (2008) *Early childhood transitions research: A review of concepts, theory, and practice* <https://www.younglives.org.uk/sites/www.younglives.org.uk/files/BvLF-ECD-WP48-Vogler-Early-Childhood-Transitions.pdf> (Cyrchwyd: 09 Tachwedd 2023).

Open learn create (2016) <https://www.open.edu/openlearncreate/mod/oucontent/view.php?id=79794§ion=3> (Cyrchwyd: 09 Tachwedd 2023).

Education reform (2014) <https://www.edglossary.org/transition/> (Cyrchwyd: 10 Tachwedd 2023).

Diferentiated teaching (2023) *Why transitions are the key to an effective classroom & how to improve them* https://www.differentiatedteaching.com/effective-classroom-transitions/#Academic_Learning_Time_Why_classroom_transitions_matter (Cyrchwyd: 10 Tachwedd 2023).

Llywodraeth Cymru (2023) *Cwricwlwm ar gyfer lleoliadau meithrin a ariennir nas cynhelir* <https://hwb.gov.wales/api/storage/2292053c-a4fe-41fe-8e8d-c6ad34b66309/230626-cwricwlwm-ar-gyfer-lleoliadau-meithrin-a-ariennir-nas-cynhelir.pdf> (Cyrchwyd: 28 November 2023)

Future learning *Maslow's hierarchy of needs* (2023)

<https://www.futurelearn.com/info/courses/supporting-learning-primary/0/steps/58666#:~:text=From%20a%20purely%20child%20development%20stance%2C%20a%20child,development%2C%20cognitive%20and%20language%20development%20and%20aesthetic%20development.> (Cyrchwyd: 28 Tachwedd 2023)

Llun - <https://www.simplypsychology.org/maslow.html#Applications-Examples> (2023)

E. Lothian (2015-9) Technological University Dublin An Exploration of the Role of Pre-School Breakfast Clubs in Supporting Early Childhood De tting Early Childhood Development and Building P elopment and Building Parent Practitioner Relationships <https://core.ac.uk/download/pdf/301308098.pdf> (Cyrchwyd: 28 Tachwedd 2023)

Vygotsky's sociocultural theory: How do we apply it in class? (2023)

<https://additioapp.com/en/vygotsky-sociocultural-theory/> (Cyrchwyd: 28 Tachwedd 2023)

Supporting development and learning <https://birthto5matters.org.uk/supporting-development-and-learning/> (Cyrchwyd: 29 Tachwedd 2023)

Being part, being involved: The adult's role and child participation in an early childhood learning context

https://www.researchgate.net/publication/261027434_Being_part_being_involved_The_adult's_role_and_child_participation_in_an_early_childhood_learning_context (Cyrchwyd: 29 Tachwedd 2023)

Erthygl (2017) <https://bpspsychub.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/bjep.12147> volume 87 issue 2 pages 127-308

241

British Journal of Educational Psychology (2017), 87, 241–254
© 2017 The British Psychological Society

The British
Psychological Society

www.wileyonlinelibrary.com

Parent–child learning interactions: A review of the literature on scaffolding

Roni Mermelshtine^{1,2}

¹Birkbeck, University of London, UK

²Good&Co, London, UK

Verry well mind (2023) <https://www.verywellmind.com/social-learning-theory-2795074> (Cyrchwyd: 29 Tachwedd 2023)

International teacher magazine. *Two (or more) heads are better than one* (2023)

<https://consiliumeducation.com/itm/2017/01/04/two-or-more-heads-are-better-than-one/> (Cyrchwyd: 29 Tachwedd 2023)